

trække kvalificerede medarbejdere, studerende og forskere på de områder, hvor der er brug for det, og om vi kan give vore egne borgere afsæt til at klare sig i den skærpede konkurrence, uanset om de vælger at blive herhjemme eller drage udenlands.

Danske virksomheder organiserer sig nu ofte på et transnationalt grundlag. De trækker på uddannelse, forskning samt viden- og kompetenceudvikling på tværs af grænserne. Virksomhedens opgaver løses overalt på kloden, hvor det nu er mest hensigtsmæssigt ud fra en samlet økonomisk og funktionel betragtning. Der rekrutteres medarbejdere med forskellig national baggrund. I mange tilfælde er koncernsproget ikke dansk, og der skal kommunikeres og samarbejdes effektivt på dette grundlag.

For at sikre Danmarks velstand og velfærd må vi udnytte vore potentialer i den internationale arbejdsdeling, og vi må være blandt de fremmeste, når det gælder om at indhente ny viden og afprøve nye muligheder. Globaliseringens udviklingsmønster tegner lovende for erhvervsliv, borgere og institutioner, men der er også risiko for, at nogle sejles agterud, og at der opstår nye skel mellem nationer og mellem befolkningsgrupper i de enkelte lande. Navnlig må ungdommen ikke lades i stikken. Derfor skal der gøres en særlig indsats for at sikre de unge et godt udgangspunkt i en globaliseret verden.

### 1.2 Hvad er internationalisering af uddannelserne?

For den enkelte elev, studerende, forsker eller lærer er internationalisering typisk forbundet med fysisk mobilitet i form af et udlandsophold med et studierelevant indhold. Eller det kan være en håndværker, som får anerkendt sine kvalifikationer, så han eller hun kan arbejde eller dygtiggøre sig i udlandet. I kraft af informationsteknologien kan mobiliteten også være virtuel, så man i en undervisningssituation befinder sig et sted, men er i elektronisk kontakt med elever, studerende og lærere, der befinder sig et andet sted.

Internationalisering er også en dimension i undervisningens indhold. Mest indlysende i formidlingen af fremmedsprog til såvel private som professionelle formål. Men det handler også om indsigt i sammenhængen mellem det lokale, det nationale og det internationale samt de forudsætninger, som disse forhold hviler på – denne indfaldsvinkel til internationalisering er relevant i mange fag.

Der er forskel på den internationale dimension i de enkelte uddannelser. For en ingeniør er det afgørende, at uddannelsen har en høj international standard, ellers bliver man udkonkurreret af udenlandske ingeniører. For en folkeskolelærer er kvaliteten ligeledes afgørende, men indholdet i folkeskolen og i læreruddannelsen er forankret i dansk kultur og tradition. Her handler internationalisering især om, at læreren gennem sin undervisning kan formidle viden og holdninger, der sætter eleverne i stand til at begå sig i det globaliserede samfund uden tab af national og personlig identitet.

En strategi for internationalisering af uddannelserne skal tage højde for formål og niveau i den enkelte uddannelse, og kvaliteten er et afgørende kriterium. Det er fx ikke et mål i sig selv at sende studerende udenlands. Hvis uddannelsen i udlandet savner kvalitet og relevans, er det bedre at blive hjemme.

For uddannelsesinstitutionerne betyder internationalisering samarbejde og konkurrence med institutioner uden for Danmarks grænser. Borgerne kan i dag vælge uddannelser og kurser i hele verden – og gør det. En styrkelse af danske institutioners position på det internationale uddannelsesmarked kan også tage udgangspunkt i et rent dansk samarbejde.

På samfundsniveau betyder internationalisering først og fremmest, at vi har ansvar for at udvikle det danske uddannelsessystem bedst muligt. Internationalisering betyder deltagelse i internationalt uddannelsessamarbejde, sammenligninger og målinger og dermed adgang til inspiration og kvalitetsudvikling. Men samarbejdet omhandler også fælles forståelse af uddannelsespolitiske spørgsmål, udvikling af fælles strategier, fælles regler og gensidig anerkendelse af kvalifikationer.

### 1.3 Hvor langt er vi?

I 2002 investerede Danmark – såvel stat som amter og kommuner – i alt 110,9 mia. kr. i uddannelse. Heraf anvendes store beløb til internationalisering. Det er med andre ord ikke et nyt område, vi skal opdyrke – det drejer sig om at give retning, sætte fokus og understøtte processer, der allerede er i gang.

Følgende tabel rummer et overslag over, hvilke midler der fra centralt hold, dvs. Undervisningsministeriet (UVM) og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (VTU), afsættes til internationalisering i snæver forstand samt et overslag over den danske andel af inter-